

ЧЕРГУВАННЯ ПРИГОЛОСНИХ ЗВУКІВ

1. Відеоурок «Найпоширеніші випадки чергування приголосних звуків» [посилання](#)
2. Відеоурок «Чергування приголосних звуків» [посилання](#)

3. Теоретичний матеріал

Звуки, що чергуються	Приклади	Звуки, що чергуються	Приклади
[г] — [ж]	нога — ніжка	[д] — [дж]	будити — буджу
[з] — [ж']	(на) нозі	[зд] — [ждж]	їздити — їжджу
[к] — [ч]	рука — ручка	[з] — [ж]	возити — возжу
[ц] — [ч']	(в) руці	[с] — [ш]	просити — прощу
[х] — [ш]	вухо — вушко	[т] — [ч]	летіти — лечу
[с] — [ш']	(у) вуці	[в] — [вл]	замовити — замовлю
		[б] — [бл]	любити — люблю
		[п] — [пл]	ліпити — ліплю
		[ф] — [фл]	графити — графлю

Винятки:

чергування не відбувається

Запам'ятайте!

казахський	бангкокський
баскський	монахський
тюркський	кембриджський
цюрихський	
ню-йоркський	
мекський	

4. Тренувальні вправи

Вправа 1. Змініть слова й доберіть спільнокореневі, в яких чергувались би приголосні звуки.
Зразок. Лопух — лопушок, у лопусі.

Дорога, свекруха, ріг, книга, заслуга, муха, фартух, рух, молоко, голка, сміх, пух, нога, око, сонце, ворог, стерегти, бігти, спати, зломити, їздити, просити.

Вправа 2. Перепишіть речення, ставлячи слова в дужках у потрібній формі. Підкреслити букви, що передають чергування приголосних звуків.

Тихі води дніпрові я стрічав у (дорога). (А. Малишко.) Ганна любила сидіти на (поріг) та поглядати на широкий шлях. (І. Нечуй-Левицький.) Палац стояв на горі, на (берег) моря. (І. Нечуй-Левицький.) Ой не шуми (луг), зелений (байрак). (Народна творчість.) Сергій вискочив по бойовій (тривога) на верхню палубу. (І. Цюпа.)

-ськ (ий) = -зьк (ий)

г, ж, з +

-ств (о) = -зтв (о)

Рига — ризький; Збараж — збаразький

боягуз — боягузтво

-ськ (ий) = -цьк (ий)

к, ч, ц +

-ств (о) = -цтв (о)

козак — козацький; Бахмач — бахмацький

ткач — ткацтво

-ськ (ий) = -ськ (ий)

х, с, ш +

-ств (о) = -ств (о)

товариш — товариський; чех — чеський

товариш — товариство

Вправа 3. Спишіть текст, розкриваючи дужки. Підкресліть букви, що позначають приголосні, які чергуються.

Одного разу ми з друзями вирушили до лісу. По (дорога) бачили багато цікавого. У (луг) натрапили на пташине гніздечко, але тривожити його не стали. Нашу увагу привернула іволга на (стріха) лісової сторожки. Вона дуже гарно співала. На (горіх), що ріс поруч зі сторожкою, зав'язалося багато горішків. Назбиравши грибів і ягід, наслуховавшись співу пташок, ми поверталися додому.

5. Інтерактивні вправи

- ❖ <https://learningapps.org/2005469>
- ❖ <https://learningapps.org/4212857>
- ❖ <https://learningapps.org/6117220>

6. Тести «На Урок»

<https://naurok.com.ua/test/cherguvannya-prigolosnih-zvukiv-734097.html>

<https://naurok.com.ua/test/cherguvannya-prigolosnih-zvukiv-5-klas-732156.html>

